

Protokoll fört vid enskild föredragning

Infrastrukturavdelningen

Allmänna byrån, I1

Beslutande

Minister

Alfons Röblom

Föredragande

Inspektör

Henrik Juslin

Justerat

Omedelbart

Ärende/Dnr/Exp.

Beslut

Nr 8

Principer för beviljande av investeringsstöd för
biogasanläggning

ÅLR 2019/3306

102 I1

Beslut

Landskapsregeringen beslöt att översända yttrande till högsta förvaltningsdomstolen över besvär gällande Ålands landskapsregerings beslut 16.10.2019 i ärende nr ÅLR 2019/3306.

Yttrande enligt bilaga **I120E06**.

Motivering

Ålandskomposten Ab som genom fusion övergått i Ålbiocom Ab har till högsta förvaltningsdomstolen inlämnat besvär över landskapsregeringens beslut att bevilja investeringsstöd till Svinryggens deponi Ab för uppförande av en biogasanläggning

Bakgrund

Landskapsregeringen har för avsikt är att skapa förutsättningar för en långsiktigt hållbar hantering av bioavfall där produkter som biogas och näringsämnen tas tillvara på ett effektivt sätt. Biogasprocessen är en central del i en cirkulär ekonomi, vilket överensstämmer med målsättningarna i Utvecklings- och hållbarhetsagendan för Åland.

Högsta förvaltningsdomstolen
PB 180
00131 HELSINGFORS

korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Hänvisning
Dnr 5377/2/19

Kontaktperson
Inspektör Henrik Juslin

Ärende
**PRINCIPER FÖR BEVILJANDE AV
INVESTERINGSSTÖD FÖR BIOGAS-
ANLÄGGNING**

Landskapsregeringen beslöt att översända yttrande till högsta förvaltningsdomstolen över besvär gällande Ålands landskapsregerings beslut 16.10.2019 i ärende nr ÅLR 2019/3306.
Yttrande enligt **bilaga I120E06**.

Motivering

Ålandskomposten Ab som genom fusion övergått i Ålbiocom Ab har till högsta förvaltningsdomstolen inlämnat besvär över landskapsregeringens beslut att bevilja investeringsstöd till Svinryggens deponi Ab för uppförande av en biogasanläggning

Bakgrund

Landskapsregeringen har för avsikt är att skapa förutsättningar för en långsiktigt hållbar hantering av bioavfall där produkter som biogas och näringsämnen tas tillvara på ett effektivt sätt. Biogasprocessen är en central del i en cirkulär ekonomi, vilket överensstämmer med målsättningarna i Utvecklings- och hållbarhetsagendan för Åland.

Minister Alfons Röblom

Inspektör Henrik Juslin

BILAGA

Yttrande över besvär över beslut om principer för beviljande av investeringsstöd för biogasanläggning, dnr: HFD 5377/2/19

TILL HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLEN

Yttrande över besvär gällande Ålands landskapsregerings beslut 16.10.2019 i ärende nr ÅLR 2019/3306

Ärende:	Besvär över beslut att bevilja investeringsstöd för uppförande av en biogasanläggning
HFD:s dnr:	13.12.2019, 5377/2/19
Ändringssökande:	Ålbiocom Ab, FO-nummer 1786013-8, som genom fusion övertagit den ursprungliga ändringssökanden Ålandskomposten Ab, FO-nummer 1591656-4, ("Ålandskomposten")

Ålands landskapsregering har beretts tillfälle att yttra sig över Ålandskompostens besvär. Landskapsregeringen lämnar följande yttrande.

1. Inställning till Ålandskompostens yrkanden

Landskapsregeringen motsätter sig att det överklagade beslutet upphävs.

Landskapsregeringen motsätter sig också att åläggas skyldighet att ersätta ombudskostnader.

2. Politisk bakgrund

En biogasanläggning för omhändertagande av bioavfall på Åland har utretts i flera omgångar under de senaste 25 åren. Ingen av utredningarna har dock lett till att en biogasanläggning byggts. För att säkerställa en ekonomiskt och miljömässigt hållbar och långsiktig hantering av bioavfall på Åland tog landskapsregeringen på nytt upp frågan i början av år 2018.

Landskapsregeringen inledde rundabordssamtal med representanter från flera berörda inom sektorerna miljö, avfallshantering, jordbruk och övrigt näringsliv. Under

diskussionerna framlades möjligheten att landskapsregeringen skulle bevilja investeringsstöd till byggande av en biogasanläggning med 20 procent av kostnaderna. Vid rundabordssamtalen framkom att det fanns aktörer som var intresserade av att bygga en biogasanläggning. För att säkerställa att stödet skulle betalas ut till den för samhället mest effektiva lösningen valde landskapsregeringen att låta alla intresserade aktörer delta i ett konkurrensutsatt förfarande. Den aktör som enligt en fastslagen utvärderingsmodell hade den mest effektiva lösningen skulle beviljas stöd.

Den 3 maj 2019 fattade landskapsregeringen beslut om principerna för beviljande av stöd, innefattande utvärderingsmodellens utformning och villkoren för stödet. Samtidigt utlystes möjligheten att ansöka om stödet.

3. Stödets utformning

Principerna för beviljande av stöd, innefattande särskilda krav, urvalsprocessen och villkoren för stödet framgår i fulltext i bilaga 1 till det överklagade beslutet.

Stödet till biogasanläggningen är utformat i enlighet med bestämmelserna i landskapslagen (1988:50) om lån, räntestöd och understöd ur landskapets medel samt om landskapsgaranti. Stödet har också utformats med beaktande av artikel 41 i EU-förordning 651/2014 av den 17 juni 2014 genom vilken vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget. Landskapsregeringen har anmält stödet till EU-kommissionen.

Utgångspunkterna för stödet har varit att säkerställa att samhällets medel används effektivt och att maximera förutsättningarna för att den som beviljas stöd ska kunna bygga upp en långsiktigt hållbar hantering av bioavfall och en biogasanläggning som är väl anpassad för Ålands behov. Kraven och urvalsprocessen utformades efter utredning och dialog med flertalet intressenter från olika samhällssektorer.

Inledningsvis innehåller principerna särskilda krav som den sökande måste uppfylla eller förbinda sig vid för att komma i fråga för stöd. Kraven är utformade för att gallra bort biogasanläggningar som exempelvis inte möter de åländska behoven.

De sökanden som uppfyller de särskilda kraven utvärderas utifrån bedömningsfaktorerna. Bedömningsfaktorerna strävar efter att ge fördelar till en anläggning som ur flera samhällsperspektiv ger den bästa samhällslösningen. Bedömningsfaktorerna är dessutom konkurrensneutrala. Endast bedömningsfaktorn nummer 10 om anläggningens placering ger vissa typer av aktörer fördel framför andra. Bedömningen och poängsättningen är enkel då bedömningsfaktorerna baserar sig på siffror och ja- och nej-frågor, vilket minimerar risken för subjektiva bedömningar.

Bedömningsfaktorerna åskådliggjordes i följande poängtabell.

Bedömningsfaktor	0	1	2	3	4	5	Poäng
1 Anläggningens kapacitet [ton]	2 000	3 000	4 000	6 000	8 000	10 000	
2 Metanmängd [Nm ³] externt	250000	500 000	750000	1 000 000	1250000	1 500 000	
3 Gödselmängd [ton TS]	200	300	400	600	800	1 000	
4 Gasanvändning [externt]	Värme	El				Fordonsgas	
5 CO ₂ -nyttjande	Nej					Ja	
6 Omhändertar döda djur	Nej					Ja	
7 Ekogödsel	Nej					Ja	
8 Gaskunder [%]	0 %	20 %	40 %	60 %	80 %	100 %	
9 Gödselkunder [%]	0 %	20 %	40 %	60 %	80 %	100 %	
10 Placering			Industri			Avfallsanläggning	
11 Mottagningsavgift [€/ton]	170	150	130	110	90	70	
						Summa:	

En utmaning vid varje utvärdering av framtidsplaner är att utfallet inte kan beräknas exakt. I det aktuella ärendet tillkommer att biogasprocessen är en biologisk process vars effektivitet bygger på flera faktorer, bland annat mikroorganismers välmående. Ingen sökande har möjlighet att med exakthet garantera produktionssiffror eller parametrar kring exempelvis produkter och därmed även intäkter. De siffror som den stödsökande lämnar in i ansökningen är därför deras egen bedömning av vad de klarar av. Den mekanism i principerna som strävar till att minimera risken för att de sökande överdriver sina produktionssiffror är att de tvingas återbetala eller går miste om stödet om de i praktiken inte uppnår det som utlovats i ansökan. I enlighet med det särskilda kravet nr 5 har sökande 6 år på sig att utveckla och optimera anläggningen för att nå de ställda kraven. Om anläggningen då inte uppnår kraven måste aktören vidta åtgärder utan ytterligare investeringsstöd. Stödet kan också återkrävas.

4. Utvärderingen

4.1 Allmänt

Två ansökningar om stöd kom in i rätt tid. Den ena var från Ålandskomposten och den andra från Svinryggens deponi Ab ("Svinryggen").

Vid granskningen av ansökningarna framkom att ingen av dem innehöll fullständig information om relevanta siffror att föra över till poängtabellen. Landskapsregeringen begärde därför in kompletterande information från båda sökanden och bad dem också att själva fylla i poängtabellen enligt sin egen bedömning.

Tjänstemän från landskapsregeringen gjorde platsbesök hos båda sökanden för att titta på den tilltänkta platsen för anläggningen och ge möjlighet till sökanden att presentera sitt projekt. Svinryggen höll en presentation i anslutning till platsbesöket medan Ålandskomposten inbjöds till ytterligare ett möte hos landskapsregeringen då de inte hade utrymmen för en presentation på plats.

Båda sökanden fick även vid annat tillfälle möjlighet att presentera sitt projekt inför landskapsregeringens ministrar.

Svaren på de kompletterande frågorna inkom via e-post, telefon och vid ovan nämnda mötestillfällen. I vissa fall fick ytterligare kompletterande frågor ställas för att säkerställa att de anförda siffrorna var relevanta. Både Svinryggen och Ålandskomposten fick kompletterande frågor. Båda har också gett förslag till sin egen poängsättning och godkänt landskapsregeringens slutliga poängsättning av den egna ansökan. De godkända poängsättningarna har sedan legat till grund för jämförelsen mellan sökandena.

Siffrorna utvärderades efter att landskapsregeringen bedömde att båda sökanden hade gjort sina beräkningar korrekt och rimliga på ett relevant underlag. Landskapsregeringen ansåg att det var viktigt för konkurrensen att kunna utvärdera båda ansökningarna på likvärdiga och korrekta grunder och valde därför att begära kompletteringar från båda tills ansökningarna innehöll jämförbara siffror och svar.

Som nämnts ovan i avsnitt 3 är siffrorna endast beräkningar och prognostiseringar över ett framtida utfall. Det som landskapsregeringen kan kontrollera är om siffrorna och sökandens bedömningar och antaganden framstår som rimliga och troliga.

Enligt landskapsregeringens bedömning hade både Svinryggen och Ålandskomposten slutligen lämnat in beräkningar, baserat på det ursprungliga underlaget, som framstod som rimliga. Båda sökandens siffror var på liknande nivåer, vilket stärkte bilden av att ingen av dem överdrivit sin potential. En sammanräkning av poängen visade att Svinryggen hade flest poäng. Därför beslutade landskapsregeringen att bevilja investeringsstödet till Svinryggen.

Som Ålandskomposten lyft fram i sitt besvär angavs i det överklagade beslutet att det även stöddes av att Svinryggens deponiområde enligt landskapets avfallsplan från 2010 ska utvecklas till ett centrum för avfallsverksamhet. Som framgår av tabellen nedan fick Svinryggen flest poäng i utvärderingen och det var utslagsgivande för att Svinryggen tilldelades investeringsstödet. Att beslutet är i linje med avfallsplanen ska ses som ett konstaterande.

Poängställningen för bedömningsfaktorerna framgår nedan. Tabellen utgjorde bilaga till det överklagade beslutet men återges här för åskådlighetens skull. Kolumnen "SR" visar Svinryggens poäng och kolumnen "ÅK" visar Ålandskompostens poäng. En detaljerad beskrivning till grunden för den ifrågasatta poängsättningen framgår i avsnitt 4.3.

Bedömningsfaktor	0	1	2	3	4	5	SR	ÅK
1 Anläggningens kapacitet [ton]	2 000	3 000	4 000	6 000	8 000	10 000	1,5	2,75
2 Metanmängd [Nm ³] externt	250000	500 000	750000	1 000 000	1250000	1 500 000	0,25	1
3 Gödselmängd [ton TS]	200	300	400	600	800	1 000	3	3
4 Gasanvändning [externt]	Värme	El				Fordonsgas	5	5
5 CO ₂ -nyttjande	Nej					Ja	0	0
6 Omhändertta döda djur	Nej					Ja	0	0
7 Ekogödsel	Nej					Ja	5	5
8 Gaskunder [%]	0 %	20 %	40 %	60 %	80 %	100 %	0,75	0
9 Gödselkunder [%]	0 %	20 %	40 %	60 %	80 %	100 %	3,25	3
10 Placering			Industri			Avfallsanläggning	5	5
11 Mottagningsavgift [€/ton]	170	150	130	110	90	70	3,5	0
						Summa:	27,25	24,75

4.2 Bedömningen av de särskilda krav som Ålandskomposten ifrågasatt

I tabellen nedan redovisas hur landskapsregeringen bedömer Svinryggens uppfyllnad av de särskilda krav som har ifrågasatts av Ålandskomposten. Numreringen följer principdokumentets numrering.

Nr	Krav	Bedömning av Svinryggens ansökan
1	Kapacitet att ta emot minst 3 000 ton bioavfall per år. Den ska klara av att hantera animaliska biprodukter på visst sätt.	<p><i>Mängden bioavfall</i></p> <p>Ja, Svinryggens planerade anläggning bedömdes ha kapacitet att ta emot minst 3 000 ton bioavfall per år.</p> <p>Svinryggens teknik är skalbar på det viset att den byggs upp av containrar som vardera kan ta emot 500 ton bioavfall per år, se sid. 4, under rubriken "Kapacitet" i Svinryggens ursprungliga ansökan, dokumentet "Anläggning och process" (diarieförd 03.09.2019). Av investeringskomponenterna i Svinryggens ansökan kan också utläsas att kalkylen innehåller en extra container, vilket bedömdes ge en total kapacitet på 3 500 ton/år, se tabell 4 i Svinryggens ursprungliga ansökan, dokumentet "Plan och vision" (diarieförd 03.09.2019). Slutsatsen om kapaciteten har bekräftats muntligen av Svinryggen.</p> <p>Svinryggen har tagit fram siffrorna i dialog med tillverkaren och landskapsregeringen har inte funnit skäl att ifrågasätta beräkningarnas rimlighet.</p>

		<p><i>Hantering av animaliska biprodukter</i> Ja, Svinryggens planerade anläggning bedömdes kunna hantera animaliska biprodukter i enlighet med regelverket.</p> <p>Specifika krav på hygieniseringsprocessen framgår av bilaga V till EU-förordning 142/2011 (genomförandeförordningen)¹. Standardparametrar för hygienisering i en biogasanläggning framgår av kapitel I, avsnitt 1, punkt 1 i bilagan. Där anges partikelstorlek om 12 mm, minimitemperatur om 70 grader C och minimitid 60 min. Av kapitel III, avsnitt 2 i samma bilaga (Alternativa parametrar för omvandling av biogas- eller komposteringsanläggningar) framgår dock att andra parametrar än standardparametrarna kan tillåtas under förutsättning att den som ansöker om avsteg visar att de alternativa parametrarna garanterar att biologiska risker reduceras i tillräcklig omfattning. I bilagan framgår de krav som en sådan valideringsprocess ska uppfylla. Eftersom Svinryggen uppgav andra parametrar än standardparametrarna ställde landskapsregeringen en fråga om i vilken mån parametrar kan ändras så att biologiska risker kan reduceras i tillräcklig omfattning.</p> <p>Enligt Svinryggens svar kunde tiden för hygienisering förlängas, se markering i <u>Bilaga 1</u> (svar per e-post till kompletteringsfrågor diarieförda 03.10.2019). Vid ett möte framkom dessutom att temperaturen enkelt kunde höjas i och med den uppvärmningsteknik som finns i containrarna. Det gjorde att landskapsregeringen bedömde att Svinryggens tekniklösning har</p>
--	--	---

¹ Kommissionens förordning (EU) nr 142/2011 av den 25 februari 2011 om genomförande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om genomförande av rådets direktiv 97/78/EG vad gäller vissa prover och produkter som enligt det direktivet är undantagna från veterinärkontroller vid gränsen.

		<p>förutsättning att genomgå validering med godkänt resultat. Därmed bedömde landskapsregeringen att kravet om hantering av animaliska biprodukter var uppfyllt.</p> <p>Totalt sett bedömdes därför det särskilda kravet nr 1 vara uppfyllt.</p>
4	<p>Mottagningsavgifter för respektive avfallstyp ska inte överstiga 170 euro/ton, exkluderat indexjustering.</p>	<p>Enligt Svinryggens ansökan kommer mottagningsavgifter aldrig att överstiga 170 euro/ton (vid tidpunkten gällande avgift för lokal hantering på Åland), se avsnittet "Vision och affärsidé" i Svinryggens ursprungliga ansökan, dokumentet "Plan och vision" (diarieförd 03.09.2019).</p> <p>Landskapsregeringen har inte funnit skäl att ifrågasätta den beräkningen utan har bedömt att kravet är uppfyllt. Så som utvärderingsmodellen är uppbyggd ska någon justering inte göras för ansökandenas affärsmässiga risknivå och möjligheter till kapitaltillskott från ägarna i framtiden.</p>

4.3 Bedömningen av de bedömningsfaktorer som Ålandskomposten ifrågasatt

I tabellen nedan redovisas hur landskapsregeringen bedömer Svinryggens uppfyllnad av de bedömningsfaktorer som har ifrågasatts av Ålandskomposten. Numreringen följer principdokumentets numrering.

Nr	Bedömningsfaktor	Bedömning av Svinryggens ansökan
1	<p>Anläggningens mottagningskapacitet per år (ton).</p> <p>2 000 ton = 0 poäng 3 000 ton = 1 poäng 4 000 ton = 2 poäng 6 000 ton = 3 poäng 8 000 ton = 4 poäng 10 000 ton = 5 poäng</p>	<p>Som nämnts ovan bedömdes Svinryggens anläggning ha en mottagningskapacitet om 3 500 ton per år i och med investeringen i sju containrar à 500 ton, se tabell 4 i Svinryggens ursprungliga ansökan, dokumentet "Plan och vision" (diarieförd 03.09.2019).</p> <p>I enlighet med regeln om interpolering mellan två poäng fick Svinryggen 1,5 poäng.</p>

	Enligt principdokumentet interpoleras ett exakt värde fram om resultatet faller inom intervallet mellan två poäng.	
2	<p>Mängd nettoproducerad metan per år (Nm³) som kan nyttjas utanför biogasanläggningens egna processer.</p> <p>250 000 = 0 poäng 500 000 = 1 poäng 750 000 = 2 poäng 1 000 000 = 3 poäng 1 250 000 = 4 poäng 1 500 000 = 5 poäng</p>	<p>Som bedömningsunderlag har landskapsregeringen använt den mängd metan som Svinryggen angav efter flera kompletterade frågor, det vill säga 299 006 Nm³ per år, se tabell 2 i Svinryggens kompletterade version av dokumentet "Plan och vision" (diarieförd 03.10.2019).</p> <p>Metanpotentialen och verkliga metanproduktionen går dock inte att förutse med exakthet utan tabellvärden används i planeringsstadiet. Slaktavfall har en märkvärdt högre metanpotential än matavfall. Eftersom Svinryggen har angett att både matavfall och slaktavfall kommer rötas, är det inte ett orimligt antagande att substratmixens metanproduktion sannolikt kan vara i storleksordningen 156,5 Nm³ metan per ton avfall. Ålandskomposten har i sin beräkning av Svinryggens värden utgått från endast matavfall, vilket är ett missvisande antagande.</p> <p>Det kan också noteras att Svinryggen inledningsvis, så som Ålandskomposten redovisat i sin besvärsskrift, enligt landskapsregeringens bedömning angav ett felaktigt värde. Svinryggen hade använt värdet för torrsvikt istället för våtsvikt, vilket gav ett orimligt högt resultat. Efter korrigeringen justerades poängen ner från 1,5 till 0,25 poäng (avrundat från 0,19 till närmaste 0,25-tal som varit avrundningsgräns för all poängsättning).</p>
4	Primärt användningssyfte för nettoproducerad biogas.	Av Svinryggens ansökan framgår att fordonsgas är den huvudsakliga slutprodukten (även om mängderna justerats

	<p>Syftet bedöms enligt fallande skala.</p> <p>Uppgraderad till fordonsgas = 5 poäng Elproduktion = 1 poäng Värme = 0 poäng</p>	<p>ner i förhållande till de första kalkylerna). Av tabell 1 i Svinryggens kompletterade version av dokumentet "Plan och vision" (diarieförd 03.10.2019) framgår att bruttoproduktionen av biometan är 463 628,88 Nm³ per år. Av tabell 2 framgår att av bruttoproduktionen utgörs 299 006 Nm³ per år av fordonsgas. Det innebär att 64 procent av bruttoproduktionen vidareförsäljs som fordonsgas. Den resterande bruttoproduktionen används till el- och värmeproduktion för intern och extern förbrukning. Den interna förbrukningen av el och värme medför att nettoproduktionen är lägre än bruttoproduktionen. Därmed är andelen fordonsgas av nettoproduktionen högre än 64 procent och utgör således det primära (största andelen) användningssyftet. Därför tilldelades Svinryggen 5 poäng.</p>
8	<p>5-åriga förbindelser med kunder/förbrukare av biogas. En större del av produkterna långsiktigt knutna till kunder/förbrukare bedöms som fördelaktigt.</p> <p>0 procent = 0 poäng 20 procent = 1 poäng 40 procent = 2 poäng 60 procent = 3 poäng 80 procent = 4 poäng 100 procent = 5 poäng</p>	<p>Av Svinryggens ansökan framgår att Svinryggen avser att övergå till biogas i sina egna fordon, vilket är en förbrukning av fordonsgas som leder till de syften som landskapsregeringen eftersträvar med investeringsstödet till en biogasanläggning. Svinryggen har angett att 30 000 (dieselolja) + 15 000 Nm³ (brännolja, som har ungefär samma energiinnehåll per liter som dieselolja) (dvs 45 000 Nm³) biogas kommer att användas på det sättet, se markering i <u>Bilaga 2</u> (svar per e-post till kompletteringsfrågor diarieförda 30.09.2019). Det motsvarar 15 procent av gasproduktionen. I enlighet med regeln om interpolering mellan två poäng fick Svinryggen därför 0,75 poäng.</p> <p>I sin första egna bedömning hade Svinryggen angett 2 poäng, vilket landskapsregeringen justerade ner. I ansökan hade Svinryggen angett att en extern aktör skulle använda biogasen i sina sopbilar. Inget skriftligt förhandsbesked fanns. Enligt</p>

		<p>landskapsregeringens bedömning var den uppgiften för vag för att kunna ge poäng.</p> <p>Det kan här nämnas att Ålandskomposten enligt samma synsätt fick 3 poäng på bedömningsfaktor 9 (förbindelser med gödselkunder) baserat på muntlig uppgift om att VD:n, tillika bolagets indirekta ägare, avsåg att sprida producerad biogödsel på sina egna marker.</p>
9	<p>5-åriga förbindelser med kunder/förbrukare av gödselprodukt. En större del av produkterna långsiktigt knutna till kunder/förbrukare bedöms som fördelaktigt.</p> <p>0 procent = 0 poäng 20 procent = 1 poäng 40 procent = 2 poäng 60 procent = 3 poäng 80 procent = 4 poäng 100 procent = 5 poäng</p>	<p>Till Svinryggens ansökan har bifogats sex avsiktsförklaringar med jordbrukare. Avsiktsförklaringarna är utformade så att de binder parterna att verka för att ingå avtal när produktionen startat. Bindande avtal som ålägger Svinryggen att sälja biogödsel innan en anläggning ens har byggts kan rimligen inte ingås. Av stödprinciperna framgår att ansökan ska innehålla "eventuella förhandsbesked rörande avtal med kunder/förbrukare av biogas och gödselprodukt". Landskapsregeringen bedömer att de avsiktsförklaringar som lämnats in uppfyller detta.</p> <p>I markering i <u>Bilaga 3</u> (svar per e-post på kompletterande frågor, poängtabellen diarieförd 9.10.2019), framgår att mängden producerad torrsubstans gödsel är 600 ton per år, vilket gav 3 poäng på bedömningsfaktor 3 (som inte är ifrågasatt).</p> <p>I kapitel "Samarbete med jordbrukare" i Svinryggens ursprungliga ansökan, dokumentet "Anläggning och process" (diarieförd 03.09.2019) framgår att det beräknade totala årsbehovet hos de intresserade jordbrukarna uppgår till cirka 2 000 ton biogödsel med 20 procent torrsubstanshalt per år. I torrsubstans motsvarar detta 400 ton biogödsel per år. Det innebär att 67 procent av</p>

		<p>biogödselproduktionen är långsiktigt knuten till kunder/förbrukare. Svinryggen har därför fått 3,25 poäng (med avrundning till närmsta 0,25-tal).</p>
11	<p>Medeltal för mottagningsavgifter under en 10-årsperiod, exkluderat indexjustering.</p> <p>170 euro/ton = 0 poäng 150 euro/ton = 1 poäng 130 euro/ton = 2 poäng 110 euro/ton = 3 poäng 90 euro/ton = 4 poäng 70 euro/ton = 5 poäng</p>	<p>Av Svinryggens ansökan framgår att deras beräknade medeltal för mottagningsavgifter under en 10-årsperiod är 97,50 euro/ton, se markering i <u>Bilaga 3</u> (svar per e-post till kompletteringsfrågor diarieförda 09.10.2019).</p> <p>Landskapsregeringen har inte funnit skäl att ifrågasätta den beräkningen. Så som utvärderingsmodellen är uppbyggd ska någon justering inte göras för ansökandenas affärsmässiga risknivå och möjligheter till kapitaltillskott från ägarna i framtiden.</p> <p>De synpunkter som Ålandskomposten har framfört i sitt besvär angående marknadsmässig konkurrens, har enligt landskapsregeringen ingen betydelse i det här ärendet.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kommuner ska enligt avfallslagstiftningen ta ut en avgift för kostnaderna för avfallshanteringen. Svinryggen räknar med att inkomsterna från gas- och biogödselsförsäljningen ska överträffa hanteringskostnaderna och därmed är ingen mottagningsavgift motiverad. • Så som utvärderingsmodellen är uppbyggd ska någon justering inte göras för sökandenas affärsmässiga risknivå och möjligheter till kapitaltillskott från ägarna i framtiden. Alla företag – även helt privatägda – har byggt upp sin verksamhet på olika sätt, äger olika tillgångar, har olika kundrelationer och har olika starka ägare. Landskapsregeringen hittar

		inget stöd för att kommunägda bolag som sådana skulle behöva uteslutas från möjligheten att ansöka om investeringsstödet.
--	--	---

4.4 Sammanfattning av utvärderingen

Sammanfattningsvis är det landskapsregeringens uppfattning av utvärderingen av både särskilda krav och bedömningsfaktorer har gjorts med iakttagande av likabehandlings- och objektivitetsprincipen. Det ligger i sakens natur att exakta siffror inte kan anges och därför har värden som ligger inom en rimlig marginal accepterats för båda ansökande. I situationer med sådan inbyggd osäkerhet kan olika bedömningar göras. Ålandskompostens besvär visar att landskapsregeringen och Ålandskomposten i vissa fall gör olika bedömningar. Landskapsregeringen anser dock att de bedömningar som legat till grund för utvärderingen är rimliga och att Svinryggen är den sökande som utifrån de beslutade utvärderingskriterierna ska tilldelas investeringsstödet.

5. Jäv

Ålandskomposten har anfört att den som fattat det överklagade beslutet var jävig. Beslutsfattaren var dåvarande närings-, miljö-, och energiminister Camilla Gunell, som vid den tidpunkten också var ordförande i stadsfullmäktige i Mariehamns stad. Mariehamns stad äger nästan 48 procent av aktierna i Svinryggen. Resten av aktierna ägs av andra åländska kommuner.

Landskapsregeringens uppfattning är att något jäv inte förelåg. Att politiker är aktiva i flera organ är inte ovanligt på mindre orter och innebär inte i sig ett automatiskt jäv. Landskapsregeringen kan inte se någon specifik omständighet som var ägnad att rubba förtroendet för Camilla Gunell i det här ärendet, till exempel egen ekonomisk vinning.

6. Högsta förvaltningsdomstolens begäran om handlingar

I Högsta förvaltningsdomstolen begäran om detta yttrande efterfrågas också de handlingar som ligger till grund för det överklagade beslutet. Landskapsregeringen har redan skickat samtliga handlingar i ärendet till domstolen. I det här yttrandet hänvisas till de dokument som specifikt legat till grund för de bedömningar som ifrågasatts i överklagandet. För att underlätta för domstolen finns vissa hänvisningar tydliggjorda i egna bilagor till yttrandet. Totalt har detta yttrande tre bilagor.

Mariehamn den 28 januari 2020

ÅLANDS LANDSKAPSREGERING

Bilaga 1

5. Biogasproduktionen från leverantören blir betydligt större än verkligheten då 461,80 Nm³/ton substrat är för TORRVIKT medan substratmängden 2 964 ton är VÅTVIKT, lite som att blanda äpplen och päron. Genom att använda 200-300 Nm³/ton substrat våtvikt och 2 964 ton substrat våtvikt (äpplen och äpplen) blir produktionen ca 600 000 – 900 000 Nm³ rå biogas vilket skiljer sig avsevärt från 1 370 000 Nm³ som leverantören angivit. Hur blir produktions- och lönsamhetskalkylerna om korrekta produktionsantaganden används

Svar: Ja, det stämmer och i detta skede känns det rimligare att utgå från ett genomsnittligt rågasproduktionsvärde om ca 250m³/ton vv. Uppdaterade "Plan och vision" enligt detta antagande. Samrötningseffekter till följd av blandningsförhållanden är dock mycket svåra att förutspå.

Finansieringsplanen är uppgjord utgående från räkneexemplet med en årsmängd om 2 964t. Den uppskattade totala substratmängden per år uppgår till 3 360t (tabell 1, "Anläggning och process"). Detta skulle ge en fordonsgasproduktion, utg. från ca 250m³/ton vv, på ca 350 000Nm³/år och potentiellt ca 50 000€ i ytterligare försäljningsintäkter. Mottagningsavgifternas intäktbidrag blir även under de första fem åren ca 25 000€-50 000€ högre än räkneexemplet.

Avskrivningarna kommer att belasta resultatet hårt de första tio driftåren, men förhoppningsvis är driftkostnaderna något tilltagna. Under förutsättning att avsättningen för fordonsgas och biogödsel kommer igång snabbt finns således en förhoppning om att anläggningen relativt snabbt ska bli självbärande (gas- och gödselersäljning) trots leverantörens felaktiga bedömning av rågasproduktionen. De uppskattade driftkostnaderna är förhoppningsvis väl tilltagna och ska inte bli högre. I första hand ska fokus ligga på att pressa ner mottagningsavgifterna till en så låg nivå som möjligt över så kort tid som möjligt.

6. Tillgänglig termisk energi: tillkommer en termisk energimängd motsvarande 52 % av metanenergin från röttningsprocessen utöver metanenergin (8 564 152,67 kWh metanenergi + 4 453 359,39 kWh termisk energi = 13 017 512 kWh)? Och 30 % av denna termiska energi förbrukas för att värma röttningsprocessen?

Svar: Den termiska energin 4 453 359,39 kWh, motsvarande 52% av energiinnehållet i den totala mängden CH₄, är det teoretiska utfallet med den CHP-enhet som används. Av denna mängd förbrukas sedan 30% för processbehov (det åtgår både el och värme för att hålla igång processerna i röttningskammarna) och återstående ca 70%, eller 3 117 351,57 kWh, finns kvar som tillgänglig termisk energi. Man har i kalkylerna gjort antagandet att systemets "totala energi" motsvarar energiinnehållet i den totala mängden metangas. Detta stämmer naturligtvis inte eftersom det finns energi bundet i andra molekyler. Hur mycket värmeenergi som produceras under rötningen är svårbedömt.

Det kalkyldokument som man från leverantörens sida utgått ifrån i beräkningar av energier har tagits fram och byggts på i etapper av olika österrikiska/tyska ingenjörer. Det finns vissa svårigheter att få fram utgångspunkten i beräkningsunderlagen.

7. Vad för tid krävs för att substratet ska bli hygieniserat? 1 timme i 70 grader gäller för 12 mm. Vad krävs om substratet är 30 mm eller 60 mm? Svar på denna fråga behövs inte i detta skede men möjlighet att hygienisera en längre tid behöver få godkännande som metod.

Svar: Detta måste naturligtvis utvärderas och utvecklas i samband med driftstart. Att hygienisera materialet några extra timmar torde inte ställa till med nämnvärda processproblem. Effekten av efterkomposteringsprocessen bör även beaktas i samband med utveckling av hygieniseringsmetod.

Bilaga 2

Svar till kompletteringsfrågor

1. Kommer några tillsatämnen tillsättas biogasprocessen? Det kan påverka möjligheten till ekologisk certifiering.

Svar: Med tanke på substratens sammansättning och mängdfördelning i den planerade anläggningen utgör spårämnen knappast en begränsande resurs för mikroorganismerna. Den referensanläggning som besöktes i Österrike (bioavfall huvudsakligt substrat) behövde inte tillsätta spårämnen för bibehållande av den mikrobiologiska aktiviteten.

Vid rötning av enbart växtbaserat material finns en större risk för att den naturliga spårämnesförekomsten blir en begränsning. I den planerade samröttningsanläggningen kommer sannolikt flera substrat alltid att rötas tillsammans. Eventuellt kan bioavfallet från hushåll utgöra ett undantag, men detta är redan en ett substrat sammansatt av flera olika organiska ämnen från både växt- och djurriket och torde därför ha ett tillräckligt innehåll av spårämnen. Det bör dock tilläggas att det är mycket svårt att förutse dylika behov i förväg.

Den största orsaken till processproblem uppstår vid termofil rötning av substrat med högt proteininnehåll. Vid högre processtemperatur förskjuts jämvikten av ammonium-ammoniak mot ammoniakhalten, vilket skapar en processinstabilitet till följd av höga ammoniakkoncentrationer. För hög ammoniakkoncentration bildar en toxisk miljö för mikroorganismerna. Vår rötning kommer dock att ske under mesofila förhållanden; stabilare process men något längre tidsåtgång.

2. Översiktskarta (1:20 000) och situationsplan (1:500) där biogasanläggningen finns inritad

Se separata handlingar.

3. Har dialog förts kring kommande upphandlingar av avfallstransporter gällande användning av fordonsgas?

Diskussioner har förts med Mises verksamhetsledare gällande styrning av drivmedelstyp i sopbilar genom upphandling. I Stockholmsregionen görs detta redan i samband med upphandlingar av soptransporter, vilket även påpekats för Mise.

En uppskattad genomsnittsförbrukning för en sopbil är ca 5L/10km. Antar man att en sopbil kör ca 150km per dag, fem dagar i veckan blir årsförbrukningen ca 19 500 L/år per bil. Antar man vidare att totalt ca fem sopbilar är i kontinuerlig trafik blir förbrukningen ca 97 500L/år.

4. Hur mycket gas förbrukar de egna fordonen?

Dieselförbrukningen (enbart lastbilar) ökar varje år och förväntas uppgå till ca 30 000L år 2019, vilket i energiinnehåll motsvarar ca 30 000Nm³ LBG. Brännoljeförbrukningen uppgår i dagsläget till drygt hälften av dieselförbrukningen.

5. Är 461,80 Nm³/ton substrat realistisk? Källa?

Bilaga 3

Bedömningsfaktor	0	1	2	3	4	5	Poäng
1 Anläggningens kapacitet [ton]	2 000	3 000	4 000	6 000	8 000	10 000	1
2 Metanmängd [Nm3] externt	250000	500 000	750000	1 000 000	1250000	1 500 000	0
3 Gödselmängd [ton TS]	200	300	400	600	800	1 000	3
4 Gasanvändning [externt]	Värme	El				Fordonsgas	5
5 CO2-nyttjande	Nej					Ja	0
6 Omhändertta döda djur	Nej					Ja	0
7 Ekogödsel	Nej					Ja	5
8 Gaskunder [%]	0 %	20 %	40 %	60 %	80 %	100 %	2
9 Gödselkunder [%]	0 %	20 %	40 %	60 %	80 %	100 %	3
10 Placering			Industri			Avfallsanläggning	5
11 Mottagningsavgift [€/ton]	170	150	130	110	90	70	3,5
						Summa:	27,5

Jo, vår investeringskalkyl utgår från ca 3000t/år så ett poäng är rimligt. Dock känns det inte som en helt genomtänkt poängsättningsgrund att man ska belönas för att överdimensionera...
0,196024 avrundas till 0

TS uppskattningsvis 20%, "Anläggning och process", bilaga 14 --> 0,2x3000t =600t

Svinryggen + Soppilar --> 130 000/300 000 = ca 40%

97,5

av 55

- Initialinvestering för ca 3 000 ton/år. Kan tillkomma mera poäng för skalbarhet
- Enligt senaste komplettering 299 006 Nm3. Beroende på om extra gas behövs till värme
- OBS ton TS! Var framgår mängden TS i gödselmängden? Avfallen anges endast i ton våtvikt i ansökan
- OK
- OK
- OK
- OK
- Beroende på vilken mängd som uppges i punkt 2. Enligt komplettering 299 006 Nm3. Hur många Nm3 förbrukar Svinryggen + soppilar?
- OK
- OK
- Medeltal av 130 €/ton och 65 €/ton då det räknas under första 10 åren -> ca 100 €/ton